

Izhaja vsak četrtek popoldne.
V slučaju praznika dan poprej.
Cena:
za en mesec Din. 4
za štiri leta " 12
za pol leta " 24
Posamezna štev. stane 1 Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru ::

Politični položaj.

Še pred nekaj tedni se nam je zdelo, da sedi samoradikalna vlada trdno v svojem velikosrbskem sedlu. S svojimi ponižnimi kulukarji Nemci in Turki so z največjo brezobraznostjo izvajali svoj velikosrbski program, ki se glasi: Srbom vse, Hrvat in Slovenec pa plačujta Srb vladati in napreduj, Hrvat in Slovenec pa plačujta in molčita! Za nameček so pa vpeljali še korupcijo, ki smrdi do neba. Ni se jim bilo treba bati ničesar, kajti v parlamentu so razpolagali s sigurnimi 120 glasovi, do čim je šela vsa opozicija le okroglo 100 glasov, a še od teh je sedelo kakih 20 demokratov in nekaj drugih podobnih »opozicionalcev« doma za pečko, tako da je bilo pri različnih glasovanjih v parlamentu razmerje glasov navadno 100 : 65. To brezupno situacijo za opozicijo so zakrivali v prvi vrsti Radičevi Hrvatje, ki so vstrajali pri svoji nesrečni abstinenčni politiki in niso hoteli v Belgrad.

Preteklo jesen je pa odšel Radič nenadoma v inozemstvo, da bi dobil za svoje namere v prvi vrsti angleško pomoč. V svoji kratkovidnosti je najbrže pričakoval, da bo poslala Anglija svoje ogromno vojno brodovje pred našo obalo, ki bi prisililo g. Pašića, da dovoli Hrvatom oživitviti njihovo »mirotvorno in čovječansko« republiko. Ne moremo tajiti, da je dosegel Radič v Londonu velik uspeh in to predvsem zase, kajti vse kaže, da so mu trezni Angleži izbili iz glave mnogo njegovih brezmiselnih fantazij ter ga prepričali, da je taktika, ki jo je uporabljal doslej, popolnoma napačna. Svetovali so mu, naj gre v Belgrad ter skuša tam rednim putem izbojevati svoje zahteve, kajti na krožniku mu jih ne bo nihče prinesel v Zagreb, najmanj pa kaka tuja država. Očividno so imeli ti angleški nasveti uspeh, kajti g. Radič jo je že okrog Božiča primahal na Dunaj ter po opetovanih razgovorih z odličnejšimi svojimi so-mišljeniki sklenil opustiti svojo nesrečno abstinenčno politiko, ki je toliko škodovala Hrvatom in Slovencem, koristila pa g. Pašiću.

Pojavile so se pa sedaj takoj druge težave. Kakor znano, se nahajajo demokratje v opoziciji samo zato, ker jih g. Pašić ne mara sprejeti v vladno večino, ne pa iz kakih načelnih razlogov in nasprotij do radikalov. Radikalni končno danes ne delajo prav nič drugega kot to, da dosledno izvajajo nesrečno vidovdansko ustavo, ki je v prvi vrsti demokratsko dete, kajti od nekdanj so bili najbolj divji centralisti ravno demokratje s svojim Pribičevićem in Žerjavom na čelu. Nekoliko uvidevnejši politik v demokratski stranki je sicer Ljuba Davidović, toda ta je do zadnjega časa igral v stranki zgolj žalostno ulogo slamnatega moža, dočim je Pribičević dejansko vodil ves demokratski klub. Če bi torej sedaj kar naenkrat prihrumeli v Belgrad radičevci, bi pač padla takoj sedanja vlada, a g. Pašić bi hitro poklical nazaj v svojo vladno večino demokrate in centralizem bi sedel za par let zopet trdno v svojem sedlu. Tako bi žrla na državnem deblu mesto enega parasita dva.

Proticentralistični del opozicije pa ni tako neumen, da bi delal g. Pribičeviću kuluk ter mu pomagal zopet do ministrskega stolčka in s tem do moči, da bi vtikal v ječe vse, kar ne trobi slepo v njegov bankokratski

in centralistični rog. Treba je bilo torej predvsem, da se razčisti razmere v demokratskem klubu in se ta jasno izjavi, ali hoče še vedno slepo drveti za Pašićevim bratcem Pribičevićem, ali se pa g. Davidović po tako dolgem omahovanju vendarle postavi na lastne noge ter s svojimi uvidevnejšimi tovariši prelomi s Pribičevićevo politiko. Na demokratih samih, posebno pa še na g. Davidoviću je torej ležeče ali pride do padca sedanje Pašićeve vlade ali ne. Federalistični blok, to je SLS, bosenski muslimani in Radičevci so trdno odločeni, da strmoglavijo sedanju koruptno velesrbsko radikalno vlado, a s tem namenom in ciljem, da se režim ozdravi in izpremeni pri korenini, da se izvede revizija ustave v smislu bratskega sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi, ne pa zato, da bi pripomogli v sedlo še enemu centralistu.

Kakor vse kaže, tudi boljši del demokratov polagoma uvideva, da vodi sedanji Pašić-Pribičević centralizem državo v popoln propad, če ne celo v razpad, zato je mnogo upanja, da pride med federalističnim blokom in pa Davidovičevimi pristaši, to je srbijanskimi demokratmi, do sporazuma in ustvaritve enotnega opozicijskega bloka, s čemur bi bila usoda Pašićeve vlade zapečaten. Kaj bo storil v tem slučaju Pribičević s svojimi 17. pristaši, se še ne ve. Pravijo, da bo skušal stopiti v radikalno stranko. V tragikomičnem položaju bodo potem tudi Žerjavovci »jutrovc«, kajti oditi bodo morali tudi oni med radikale, ki jih danes tako preklinjajo ali bodo morali pa postati — avtonomisti.

Politični pregled.

V inozemstvu.

Z Reko, ki sta jo gospoda Pašić in Nimčić prodala g. Mussoliniju za par dobrih večerij in pa še kak drug nameček, najbrže ne bo šlo tako gladko, kot so si ti gospodje predstavljali. Kakor bi si n. pr. Italija in Madžarska ne mogli dogovoriti, da si razdelita Jugoslavijo, tako je po mednarodnem pravu, katerega ima čuvati Zveza narodov, nedopusten tudi sedanji Pašić-Mussolinijev dogovor, ker uničuje pravno obstoječo samostojno državo Reko. Predsednik nekdanje reške vlade g. Zanella je vložil glede pogodbe že ugovor pri belgrajskem parlamentu in pritoži se tudi na Zvezo narodov, pri kateri bo že Macdonald skrbel, da bo ta odslej nekoliko vestneje skrbela za avtoriteto mednarodnemu pravu.

Tudi na Francoskem se bližajo volitve, in zdi se, da postaja g. Poincaré, ki že toliko let vodi Francijo v znamenju skrajnega militarizma in imperializma, precej nervozen. Opozicija, ki je za pomirjenje z Nemčijo in tesno sodelovanje z Anglijo, ima mnogo upanja na uspeh. Oddahnila se bo vsa Evropa, če pade na Francoskem sedanji Poincaréjev režim, ki tvori prav tako nevarnost za splošni mir in leži prav tako kot stalna mora na vsej Evropi, kakor nekdanji Viljemov v Berlinu.

Italija pripravlja obvezno brezposelno zavarovanje. In pri nas? S polno paro odpravljajo še dosedanje socialno politične institucije.

»Vi ne pijete?« vpraša on nato, ko se je njegovo razburjenje že nekoliko poglelo.

»Ne morem, sem bolan.«

»Bolani? Kaj pravite? Ne — ni mogoče — ali je res? Že dolgo? — in kako to — kje ste si bolezen nakopali? Ali hočete — jaz bom takoj — kateri zdravnik vas zdravi? Jaz bom takoj obvestil svojega zdravnika, sam poletim k njemu. Je izredno spreten, verjemite mi!«

In Jaroslav Ilijič je hotel takoj vzeti klobuk.

»Ne! Hvala lepa, ni niti potrebno! Nočem sploh, da bi me kdo zdravil, in zdravnikov ne maram!«

»Kaj pravite? Toda to ne gre tako! Zares je on zelo spreten!« je trdil Jaroslav Ilijič s prepričanjem. Pred kratkim sem bil pri njem, prišel je k njemu ubog ključavničar. »Poškodoval sem si roko, pogledajte, s svojim orodjem. Ozdravite mi, prosim gospod doktor, roko...« In sedaj je Semjan Ivanič videl, da bolniku grozi rak, in on se takoj pripravi na operacijo. Rezal je v moji navzočnosti. Toda, to je delal, vam pravim, s tako plemenitostjo, to je, na tako izreden način, da bi, moram priznati — do tega ni branilo usmiljenje z bolnikom — lahko bil užitek gledati to. Toda, kakor sem rekel, kdaj ste zboleli?»

»Pri preselitvi v novo stanovanje... Šele zdaj sem spet na nogah.«

»Da, vidi se vam še, da ste bolni. Ne bi bili smeli še iti ven. Ali niste hoteli ostati na starem stanovanju? Zakaj ste šli proč?«

»Moja gospodinja je odšla iz Petrograda.«

Na Grškem ne pride do miru. Ko se je vrnil stari grški državnik Venizelos in prevzel krmilo razbite grške ladje, se je zdelo, da pride do pomirjenja, toda že prihajajo glasovi o novi monarhistični zaroti med visokimi častniki. Največja nesreča za vsako državo so politikujoči častniki.

Masaryk, modri predsednik češke republike je pred kratkim zapisal, da »vodita monarhija in plemstvo vsako državo neizbežno v propad.«

Pri nas.

V Belgradu se prijemlje sedanje vlade vedno večja nervoznost, kajti vse kaže, da so njeni dnevi šteti. Da je v taki nerodni situaciji g. Pašić »bolan«, je samoobsebi umevno, toda ni ga menda poštenega človeka, ki bi se »tresel« za njegovo življenje.

Parlamentarno delo v Belgradu skoro docela počiva. Sicer se vrše seje parlamenta in raznih odborov, toda zanje se skoro nihče ne zmeni, ker so oči vseh obrnjene zgolj na gibanje opozicije in namere Radičevcev. Ustanovitev opozicijskega bloka se bliža svojemu uspešnemu koncu in s tem bo s Pašićevo politično umetnostjo pri kraju.

Slovenski demokratje se loteva obup in v tem obupu pravceta blaznost. Večina demokratskega kluba prehaja pod Davidovičevim vodstvom z razvitimi jadrmi med protidržavne avtonomiste ter pušča g. Pribičevića in Žerjava na cedilu. Nekoliko sitno bo pa za Žerjava vendarle preiti k radikalom, o katerih je vedel povedati v svojem »Jutru« zadnje mesece toliko slabega.

V Sloveniji se pripravljajo veliki politični dogodki, kajti pripravljajo se združenje najmanj treh ducatov socialističnih »strank«, to je Fabjančičevcev, Peričevcev, Korunovcev, Kristanovcev, Svetkovcev itd. itd. Da bo imelo to »ujedinenje« vsaj toliko upliv na razvoj evropske politike, kot Macdonaldova zmaga na Angleškem, je jasno. Če vsak pripelje s seboj svojih 5—10 pristašev, utegnejo napolniti »ujedinenje« celo oštarijsko sobo. Blagoslov jim podeli g. Žerjav, saj bo imel mož potem v svojem boju za centralizem vsaj še enega pajdaša in če nastopijo pri volitvah z Žerjavovci skupno, utegnejo zopet priboriti zmago vsaj g. Reiserju.

Zumer Srečko:

Naše delo v organizacijah.

Bliža se nam čas občnih zborov. Večje število se jih je že vršilo, na vrsto jih pa pride še mnogo, zlasti občni zbori posameznih strokovnih zvez in občni zbor centrale JSZ. Dosedaj je bilo opažati, da se posveča veliko premalo pažnje občnim zborom. In ravno vsled premajhnega zanimanja navadno trpi celo bodoče poslovanje skupine ali zveze. Vsled tega se mi zdi nujno potrebno spregovoriti o tem par besedi.

V preteklem letu smo delo v naši strokovni organizaciji popolnoma spremenili. V naši matici »Jugoslovanski strokovni zvezi« smo osnovali samostojne strokovne zveze, ki poslujejo popolnoma avtonomno. Centrala JSZ je ostala le središče vseh teh strokovnih zvez. Posamezne skupine pa imajo od tedaj dalje vse poslo-

F. M. Dostojevskij:

(Dalje.)

Mlada žena.

»Ne! — dovolite mi: nikar ne nasprotujte! Glejte, jaz najraje vsakomur priznam, kar mu gre. In jaz sem ponosen na to, da vsaj ta čut (to je čut pravičnosti) ni v meni popolnoma zaspal.«

»Prosim vas, potem ste vi krivični napram same-mu sebi, in jaz v resnici nisem vedel...«

»Ne, nasprotno, popolnoma pravičen«, se upre Jaroslav Ilijič z nepravdom ognjem. — »Kaj sem jaz, v primeri z vami? Ali ne?«

»O Bog...«

O pač...«

Sledilo je kratko molčanje.

»In ko sem se začel držati vaših nasvetov, sem opustil mnogo slabih odnošajev in s tem tudi, se razume, mnogo slabih navad«, nadaljuje Jaroslav Ilijič za trenutek zopet v istem tonu. »V svojem prostem času po službi sedim večinoma doma, zvečer čitam to ali ono koristno knjigo in... jaz pravzaprav gojim, Vasilij Mihajlovič, samo eno željo, to je, služiti svoji domovini, kolikor je v mojih močeh...«

»To bi ne bilo malo pri vsem tem, kar je v vaših močeh.«

»Mislite?... Bog ve, vi vedno človeku dajete lek na rano, moj mladi plemeniti prijatelj!«

Jaroslav Ilijič ponudi Ordinovu roko, prisrčno in mu jo hvaležno in nežno stisne.

»Domna Savišna?« Ali je mogoče? ta dobra stara gospa! Veste kaj? Jaz sem se vedno čutil kakor sina napram njej. Bilo je nekaj — nekaj takega, kakor iz patriarhalnih časov v njenem že napol pokopanem življenju. In ako ste jo tako gledali, se vam je gotovo zdelo, kakor da imate stare dobre čase pred seboj. Mislim namreč na nako — na nako poezijo — saj razumete, kaj hočem reči!« konča Jaroslav Ilijič nekoliko razvnet in zardi od razburjenja preko ušes.

»Da, to je bila dobra stara gospa.«

»Toda dovolite mi, da vas vprašam, kje ste našli sobo?«

»Nedaleč od tod, v hiši nekega Kašmorova.«

»O, njega poznam! Sijajen stavec! Poznava se zares dobro, in lahko rečem, zares diven stavec!«

Jaroslavu Ilijiču je bilo menda zelo prijetno govoriti o tem dobrem starcu in praviti, da se pozna z njim. Popije še eno čašo žganja in začne kaditi.

»Ali imate svoje lastno stanovanje?«

»Ne, tudi jaz živim pri najemniku, ki mi je dal sobo.«

»Pri Murinu. Star človek je to, visoke rasti...«

»Murin, Murin... čakajte malo: na zadnjem koncu dvorišča, nad mojstrom, ki dela mrliške krste.«

»Da.«

»Hm... ali je Murin tu?«

»Dosedil sem šele pred kartkim.«

»Hm, mislim sem samo, hm... drugače, ali se vam ni dogodilo nič posebnega?«

»V kakšnem smislu? Kako mislite vi to?«

(Dalje prihodnjič.)

vanje le pri strokovnih zvezah. S preuredbo v naši strokovni organizaciji smo napravili korak naprej in delo v naši organizaciji poenostavili. Centrala JSZ je v tem zelo razbremenjena, ker se ne bavi z podrobnostmi, temveč le s posameznimi skupinami. Istočasno pa, ko se je razbremenila JSZ, so prevzele večjo odgovornost in pezo dela posamezne strokovne zveze. Delo teh zvez je pa odvisno od skupin, katere spadajo k njim. Kakor delujejo skupine, tako delajo zveze in istotako kot delajo zveze mora delati naša matica JSZ. Drevo more uspevati le, če so zdrave vse, tudi najmanjše koreninice. In tako smo ugotovili važnost odgovornosti in dela vsakega našega funkcionarja in vsakega posameznega člana naše organizacije.

Na delavcih v odborih naših skupin in na delavcih v odborih viši moč, živahnost, delavnost in v mnogih ozi- rih tudi disciplina v naših organizacijah. Ako bomo imeli dobre, delovne odbore, se nam ni treba bati ogromnega dela in naših važnih nalog v bodočem poslovnem letu.

V prvi vrsti je potrebno točno in brezhibno poslo- vanje. To opravljata posebno **tajnik** in **blagajnik**. Tajni- kova naloga je, da točno vrši delo v zapisniku o vseh podrobnostih in potrebah v svoji skupini. Velika in važ- na je tudi naloga **blagajnika**. Vestnost in poštenost bla- gajnika je nad vse važna. Služba **blagajnikova** je težka, neprijetna in polna odgovornosti. S članarino se člani vzgajajo. S članarino se budi strokovna, stanovska in organizacijska zavest. Strokovna zveza ve, da je le de- lovanje tiste skupine brezhibno in le tista skupina obeta dobro bodočnost, kjer točno vršita **tajnik** in **blagajnik** svoji funkciji. S tem pa seveda še nisem prezrl važno- sti funkcije predsednika. Predsedniško mesto naj ima član, ki je vsestransko priljubljen, delaven, odločen in pa prav posebno trden pristaš krščanskih načel. Pred- sednik skupine mora biti vedno o celotnem poslovanju natančno poučen. On mora vedeti vsak čas za stanje skupine. Skrbeti mora, da hitro odstrani napake, ki se pojavijo v skupini in hitro uredi organizacijo, če začne zaostajati. Če sam ni kos težkocam, si takoj poskrbi po- moči pri zvezi ali centrali. V pomoč mu mora biti pod- predsednik, ki ima predvsem skrbeti za **pogoste sestan- ke** članov.

Ne pozabimo nikdar določiti tudi **dopisnika za »Pravico«**. V ta namen izberimo brihtnega tovariša, ki bo v »Pravico« stalno poročal o novicah naših krajev, o položaju skupine in delavstva pri nas. Dopisnik mora skrbeti, da dopisi pomagajo širiti glasilo v dotičnem kraju. Zato mora biti tudi agitator in nabiratelj novih naročnikov. Njegova naloga je težka, zato mu pomagaj- mo vsi člani.

Vsekakor morajo biti v posameznih odborih naših skupin in zvez le ugledni in spoštovani možje. Na njih morajo videti ne le samo člani naše organizacije, ampak tudi drugi, da smo krščanski socialci res možje nesebič- nega in požrtvovalnega dela.

Tovariši! Pridno se udeležujmo občnih zborov. Naša dolžnost je, da odkritosrčno povemo vsako hibo v organizaciji in da jo skušamo odpraviti. Zanimati se mo- ramo, kdo bo imel nadalje vodstvo v skupinah, zvezah ali pri centrali. Na Vas, tovariši je, kako bo delo v bo- dočnosti.

Zavest skupnosti in odgovornosti poglobimo v nas, pa bodo občni zbori manifestacije naših idej, novi od- bori pa taki, kakršnih potrebuje organizacija krščanskih socialistov.

Strokovna zveza.

Ruše.

Strokovni sestanek krščansko socialno mislečega delavstva, ki se je vršil pri nas 2. t. m., je končal s si- jainim uspehom. Delavstvo se je zbralo v lepem številu iz treh tukajšnjih tovarn, med njimi tudi precej iz soci- alističnega tabora. Strokovni tajnik tov. Semenič iz Ma- ribora je poročal o strokovnem gibanju in povdarjal važnost strokovnih organizacij. Posebno je povdarjal bistveno točko programa strokovne zveze, ki je vzgoja in izobrazba članstva. V debato so posegli tudi nasprot- niki, ki so pa bili precej objektivni. Videlo se je napo-

Pregled svetovnega gospo- darstva.

Po preteku enega meseca od konca l. 1923 sem je na razpolago že toliko statističnih podatkov o gospo- darskem razvoju in tendenci preteklega leta, da je omo- gočena jasna slika karakterističnih potez o sedanjem stanju svetovnega gospodarstva. Zlasti pa omogočajo statistični podatki primeri s ostalimi predidnimi leti. Na podlag statistike je lahko utemeljiti teoretične ugo- tovitve.

V naslednjem bom skušal ugotoviti, ali se je situ- acija svetovnega gospodarstva v preteklem letu zbolj- šala ali ne in to v koliki meri. Pri tem se bom opiral predvsem na objavljene statistične, uradne podatke s posebnim ozirom na valutne prilike na internacional- nem tržišču. Valuta kake države je namreč najboljše vrednostno merilo za presojanje gospodarske moči do- tične države.

Kar se tiče produkcije najvažnejših svetovnih do- brin, je lahko ugotoviti na podlagi dosedaj objavljenih statistik o produkciji posrednih industrijskih predmetov kakor tudi agrarstva, izboljšanje napram predidni letu, zlasti napram letu 1921 in 1922. V dokaz naj nave- dem samo par eklatantnih števil.

Svetovna produkcija železa v letu 1923 je znaša- la 64.6 milijona ton, v l. 1922 51.9, v l. 1921 34.7 in pred vojno t. j. leta 1913 77.2 milijonov ton. Za jeklo so sle-

sled, da so nekateri socialisti samo zato, ker ne poznajo socialističnega programa. Dosti delavcev je pristopilo v našo organizacijo. Lepo uspelo zborovanje je zaklju- čil predsednik ob 11. uri.

Celje.

Na izobraževalnem večeru JSZ 6. t. m. je predaval tajnik Gajšek o ustroju naše organizacije od plačilnic do mednarodne zveze, ter o dolžnostih in nalogah funk- cijonarjev ter posameznih institucij. H koncu se je raz- vila zanimiva diskusija, ki nam je marsikaj razjasnila. Večer je bil dobro obiskan. Prihodnji sestanek bo 17. t. m. Pridite v obilnem številu.

Lesni delavci.

Prevalje.

Dne 2. t. m. smo si lesni delavci ustanovili svojo skupino. Na ustanovnem obnem zboru je govoril strok. tajnik Gajšek o strokovni delavski organizaciji, kot **bojni** organizaciji za boljše socialno človeško družbo, v kate- ri bo vsak pošten delavec dosegel svoje pravice. V sku- pino se je včlanilo lepo število lesnega delavstva in upa- mo, da bo le ta podlaga organizaciji les. delavstva Me- žiške doline. Vsi člani naše skupine so postali naročniki »Pravice«. Na zborovanju je vladalo najlepše razpolo- ženje. Zborovalci so navdušeno odobraval poročilo go- vornika, ki je obljubil, da večkrat pride med nas ter nam nudi vso pomoč tudi pri strokovnem delu.

Cestariji.

G. Mihael Šadl okrajni cestar, član društva držav- nih cestarjev SHS v Celju, Gornji Črnc Prekmurje je izstopil iz društva.

Tobačni delavci.

Finančni minister zavlačuje! Iz Belgrada izvemo, da finančni minister še sedaj ni podpisal naredbe, s ka- tero se povišujejo dnevne mezde ljubljanskemu tobač- nemu delavstvu za 6 Din. Pravi, da mora predlog »pre- študirati«. To »študiranje« bi se utegnulo morda le pre- več zavleči, na kar pa delavstvo ne sme molčati.

Bolniški strežniki.

Maribor. Skupina bolniških strežnikov v Mariboru ima svoj redni občni zbor dne 16. febr. 1924 ob osmih zvečer v bolniških prostorih s sledečim dnevnim redom : 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo **blagajnika**. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Ude- ležba je za vse člane obvezna. — Odbor.

Upokojenci.

Poslanec Jos. Gostinčar je 7. II. 1924 stavil na fin. ministra sledeče vprašanje v zadevi izplačevanja penzij v dinarjih.

Upokojenci v Sloveniji dobivajo pokojnino v kron- ski vrednosti. To je vsekako krivica, ker je država sa- ma dinarju enakovredno krono reducirala na 1/4 nje fak- tične vrednosti. Ako bi ne bilo nobenih drugih razlogov, je že ta dovolj, da se vsem upokojencem prizna dinarska pokojnina, to je : da dobi vsak upokojenec toliko di- narjev, kolikor dobiva sedaj kron.

Vsled teh razmer trpe upokojenci veliko materij- alno pomanjkanje ter je skrajni čas, da se jim da pri- stojna dinarska penzija.

Z ozirom na to, si Vas gospod minister dovolju- jem vprašati :

Ali ste voljni odrediti, da bodo dobili prečanski upokojenci svojo pokojnino v dinarski vrednosti to je : da dobijo kot pokojnino isto število dinarjev kakor se- daj kron ?

Rudariji.

Skupina Zagorje ob Savi.

V nedeljo 20. m. m. je imela naša skupina redni občni zbor, na katerem smo se prepričali, da se je ru- darsko delavstvo zadnji čas začelo bolj zanimati za stro- kovno organizacijo. Predsednik Flisek je pozdravil de- lavstvo in obrazložil vzroke neuspeha zadnje rudarske

stavke, povdarjal, da je to 6. redni občni zbor po vojni in da se zadnji čas opaža večje zanimanje za Strokov- no zvezo. Spominjal se je tudi pokojnega dr. Kreka in njegovega delovanja za krščanski socializem. Vsa po- ročila tajniška in **blagajniška** kakor tudi drugih odbor- nikov je članstvo odobrilo. Pri volitvi odbornikov in zaupnikov kakor tudi drugih funkcionarjev je bila po- novno izvoljena večina dosedanjih odbornikov in zaup- nikov.

Posetil nas je tudi poslanec Kremžar, ki je v eno- urnem jednatem govoru obrazložil lepe uspehe an- gleškega delavstva, razmotril vzroke brezposelnosti in bede delavstva v Nemčiji, povdarjal potrebo strokov- ne organizacije in zanimanja za krščanski socializem pri nas in pozivljaj delavstvo na agitacijo za »Pravico«, na kar mu je delavstvo burno pritrdjevalo. Navzoči so ga nato pozvali, naj v parlamentu ponovno interpelira radi odpuščenih rudarjev in da vlada jasno odgovori kaj namerava ukreniti. Predsednik skupine je vabil delav- stvo na socialna predavanja, ki se bodo vršila vsako nedeljo popoldan ob 3. uri v Zadržnem domu in nato zaključil lepo uspeli občni zbor z željo, da odbor in čla- ni vzajemno delajo za prosep celokupnega delavstva, da bo prihodnji občni zbor še lepši.

Iz centrale Jug. strok. zveze rudarjev.

Ponovno opozarjamo skupine in tiste, ki se v kaki zadevi obrnejo na našo zvezo, da naj navedejo natančni naslov, da ne bo pomote na poštnem uradu. Naslov se glasi : **Jug. strok. zveza rudarjev Trbovlje I. Loke 253.**

Trbovlje.

Okrajno glavarstvo v Celju je na prošnjo II. rud. skupine dovolilo, da sme ista pobirati davek na pla- čilnem dnevu dne 23. II. 1924 v Trbovljah za brezpo- selne rudarje, kar mi vsem našim članom tople priporo- čamo.

Vsem skupinam !

Skupine, ki še niso sklicale letnega obnega zbora, naj ga tekom meseca februarja in marca izvrše. Obe- nem pozivamo tiste skupine, ki še niso obračunale s centralo, da to nemudoma store. Načelstvo O. S. Z. R.

Hrastnik.

Pri nas so prišli v odbor druge skupine kakor tudi bratovske skladnice sami rdeči zastopniki. Vodilno be- sedo imajo soc demokrati. Ko so dne 25. t. m. delili pod- poro med bolne delavce, so dali rudarju G. 200 Din. rudarju N. J. pa 120 Din. K temu pripomnimo, da je rudar G. kmet, ki redi po 6 glav živine, rudar N. pa ni- ma drugega, kakor ženo in dva otroka. Pač pa je rudar G. organiziran pri gnili Uniji, rudar N. je pa pri strok. zvezi rudarjev. Tu so pokazali vso svojo rdečo pravič- nost. Mi se temu ne čudimo, ker jih poznamo. Čudimo se pa, zakaj se ne držijo Bernotove knjige soc. in ver- kjer njihov učenik predvideva potrebo po trikratni kon- trolji.

rudar.

Prava strokovna zavest.

O tem piše glasilo švicarskih krščanskih strokov- nih organizacij »Gewerkschafter« št. 4. od 24./I. 1924 sledeče :

Težava za naše strokovno gibanje obstoji še ved- no v tem, da žalibog mnogi člani naših strokovnih or- ganizacij spe spanje pravičnega in se absolutno nič ne brigajo za koristi svojega lastnega delavskega stanu. Ljudje so pač še člani krščanske strokovne organizacije, ker jo smatrajo za dobro stvar ali pa ker pričaku- jejo od nje svojo korist. Manjkajo pa jim popolnoma višji ozi- ri in idejni poleti.

Res pa je, da še davno ni dovolj, če strokovno or- ganiziran delavec redno plačuje svojo boro članarino. Ne! Če hočemo z našim gibanjem napredovati in kon- čno zmagati, mora biti vsak posamezni član strokovnih organizacij prepojen od te ideje in verovati v njeno zma- go. Vsak mora neprestano misliti na to, kako bo čim bolj sam mogel pospeševati razvoj svoje organizacije. Ne- marnost v plačevanju članarine mora enkrat za vselej

885 milijonov funtov šterlingov.

Unija : uvoz l. 1913 1749, 1922 3116, 1923 3795 mi- lijonov dolarjev ; izvoz l. 1913 2446, 1922 3832, 1923 4145 milijonov dolarjev.

Francija : uvoz l. 1913 8421, 1922 23.930, 1923 32.615 milijonov frankov ; izvoz l. 1913 6880, 1922 21378, 1923 30.430 milijonov frankov.

Ker je pa jasno, da se radi izprememb na valut- nem trgu ne more in ne sme primerjati vrednosti uvo- ženega in izvoženega blaga v letu 1923 z ono v letu 1922, še manj pa rezultate iz let 1923 in 1922 s predvojnimi, je potrebno vzeti v pretres množine (tonažo) uvožene- ga in izvoženega blaga. To velja za Anglijo, v še večji meri pa za Francijo, kajti francoski frank je predstavljal povprečno v letu 1923 samo še 31.5 % predvojne vred- nosti dočim je angleški funt stal nekoliko boljše (94 % predvojne vrednosti). Pa tudi pri severoameriških drža- venih državah se ne sme enostavno ugotoviti veliko naraščanje zunanje trgovine, ampak je treba vzeti v obzir, da dolar sedaj po vojni nima iste kupne vrednosti kakor jo je imel n. pr. leta 1913, kajti sedanjí nivo ame- riških veletrgovinskih cen je po indeksni številki Labor departmenta za 50—60 % višji, nego je bil pred vojno. Tako kaže statistika posameznih izvoženih prodaj iz Anglije v teku leta 1923 znatno zvišanje kot v pre- jasnih letih. V primeri z l. 1922, vendar pa to zvišanje ne dosega vojne višine. Francoska statistika (Le Temps, 24. 12. 1924), izkazuje za leto 1923 54,922.000 ton izvoza, 1922 odgovarjajoče 51,148.000 ton in 22,643.000 ton. (Dalje prihodnjice.)

deči podatki 1923 72.6 milijona ton, 1922 63.1, 1921 42.5 in l. 1913 75.0 milijona ton (angleške tone po 1016 kg). Podatki so vzeti iz revije »Economist« 5. januarja 1924. Navzlic ogromnemu izpadu produkcije v Porurju za- radi vpada Francozov in Belgijcev je vendar svetovna produkcija bila lani znatno večja.

Za druge industrijske produkte se more ugotoviti, da je produkcija njih v letu 1923 narasla v svetovni iz- meri, vendar pa ta nivo produkcije v preteklem letu znatno zaostaja za predvojno višino, ki ima približno normalni značaj.

Svetovna žetev v letu 1923 je dosegla po podat- kih poljedelskega instituta v Rimu dober rezultat, a ni- kakor ne prekaša predvojne višine. Samo pri bombažu je opaziti padanje produkcije, kar je pripeljalo v nas- protju z žitnim trgom, kjer so cene bile koncem leta v primeri z začetkom nižje, do razmeroma močnega po- rasta cen v zadnjem tromesečju lanskega leta.

Splošno torej je ugotoviti na polju produkcije iz- boljšanje v letu 1923 z ozirom na povojna leta, vendar pa je ta nivo sedanje produkcije še vedno pod predvoj- no višino.

Kako je izgledala internacionalna zamenjava do- brin, kažejo podatki o zunanji trgovini najvažnejših sve- tovnih držav. V sledečem podajam na podlagi uradne statistike dotičnih držav podatke o vrednosti zunanje trgovine Anglije, severoameriških Združenih držav in Francije.

Anglija : uvoz 1913 659, 1922 1004, 1923 1098 miljo- nov funtov šterlingov ; izvoz l. 1913 624, 1922 824, 1923

popolnoma izginiti. Varčnost je gotovo prav lepa čednost in je ne moremo dovolj toplo priporočiti. Kdor pa se straši plačevanja rednih prispevkov za strokovno organizacijo, hrani na napačnem koncu. Na koncu koncev vendar delavci za vplačano članarino z višjimi plačami in z boljšimi delovnimi pogoji povrnjeno ne samo članarino, marveč neprimerno več.

Mesto malomarnosti mora nastopiti v našem gibanju pristrana podjetnost in resno streljenje po napredovanju. Tako v obratu kakor tudi v družbi mora vsak strokovno organiziran delavec govoriti z ljubeznijo o organizaciji svojega stanu in o njenem velikanskem pomenu v današnjem času. Nezavednost v strokovni organizaciji morajo boljši člani nastaviti nož na prsa in vsakega delavca navdušiti za njegovo organizacijo in njeno glasilo.

Vsak član strokovne organizacije mora biti in mora postati agitator od hiše do hiše. Predvsem pa mora imeti vsaka skupina na razpolago potrebne zaupnike in dobre krajevne voditelje. Kako težko dobiš take ljudi in s kakimi nestvarnimi izgovori se ti izmuznejo s postojanke, na kateri bi morali nustrašeno stati in vzdržati v najhujšem boju. To, tovariši ni pravi strokovni duh.

Vsak delavec si mora šteti v svojo največjo čast, biti aktiven bojevnik v službi pravične delavske stvari. Tisti pa, ki v strokovni organizaciji ne morejo zavzemanj vodilnih ali prvih mest, naj bodo še vsaj tako pametni, da ne bodo delali zaupnikom in voditeljem neprestanih težav, marveč naj iste na celi črti dobrohotno in z dobrimi nasveti podpirajo. In dejansko močno zaščito vseh prepričanih strokovno organiziranih delavcev morajo in morejo voditelji s polno pravico zahtevati tedaj, kadar gre zato, da branimo načela krščanskih strokovnih organizacij in naše gibanje nasproti frazerjem in besednim junakom iz nasprotnega tabora.

V tej zvezi naj naglasimo, koliko je odvisen uspeh in uspeh strokovnih organizacij od tega, ako ima na pravem mestu prave ljudi. Pri volitvah načelstev in zaupnikov naj bo delavstvo vsled tega trajno previdno in dalekovidno. Vsake malenkosti naj pri takih važnih opravilih odpadejo.

Za sedaj in za najbližjo bodočnost je in ostane naša glavna naloga, gojiti med članstvom krščanskih delavskih organizacij pravega strokovnega duha, duha samostojnosti, duha stanovske zavesti, duha vzajemnosti stanov in duha požrtvovalnosti. Če bo tak duh prodril v vrste naše organizacije, smemo pričakovati, da bo v najkrajšem času nepredvideno dobro napredovala in da bo narastlo število njenih članov do lepe višine.

Prosveta.

Naša napaka.

Slovenci smo zelo deloven narod, zato tudi nekateri hočejo samo to, da nas imajo za svoje hlapce, kot so nas v zgodovini mučili drugi narodi. Mi nismo izkoriščali nikdar drugih narodov, temveč smo živeli od dela svojih rok. Smo pa tudi naobražen narod, to mora vsakdo priznati. Kljub zatiranju smo ohranili svojo narodno samobitnost in s knjigami ter časopisi lahko tekmujejo z vsemi narodi. Na to bodimo ponosni!

Eno napako pa imamo zlasti mi. Pri vseh stroških za časopise, ki ga vzdržujemo delavci, pa gotovo veliko premalo prebiramo naše časopise. Na rečem, da se to godi povsod, po nekod zelo. So naročniki, ki lista sploh ne pogledajo ali samo kake novice. Treba pa je list tako brati, da se iz vsake številke kaj naučimo. Berite članke in kar ne razumete, se pomenite pri sestankih in predavanjih.

Pripovedoval mi je o tem delavec in je dejal: »Toliko časa ne bo med nami in v nas prave krščansko-socialistične zavedenosti, dokler ne bomo po naših časopisih postali enotnega mišljenja«. Zato na delo tudi za čitanje naše »Pravice«.

Krekova mladina.

Zakaj spimo še po nekaterih krajih naše Slovenije. Tako na primer naš jako delaven okraj Kočevje, kakor Trebnje, Sv. Miklavž pri Ormožu in tudi naš delavski Maribor.

Kje ste naši pokretaši, zganite se, kajti čas hiti. Bliža se naš jubilej 30-letnice in takrat moramo pokazati, koliko nas je. V središču naše Slovenije bo naš tabor in manifestacije za naša katoliška načela. Naša mladina mora biti vodnica vsega našega dela.

Torej na delo z ustanovitvijo naših podružnic »Krekove mladine«.

Podružnica »Krekove mladine« Sneberje - Zadobrova.

Naš dramatični odsek uprizar v nedeljo dne 17. t. m. v dvorani Ljudskega doma v Dev. Mar. v Polju šaljivo burko »Davek na samce«. Igra je polna humorja in jako pripravna za predpust. — Vabljeni tovariši in tovarišice ter prijatelji »Krekove mladine«.

»Krekova mladina« v Celju.

Dramatični odsek celjske »Krekove mladine« uprizar v nedeljo dne 17. t. m. v Narodnem domu ljudsko dramo »Na dan sodbe«. Upamo, da se tudi topot ponovno napolni velika dvorana. Torej na svidenje v nedeljo v Celju. Tovariši in tovarišice ter vsi, ki ljubite našo delavsko mladino, pohitite med nas. Bog z nami.

Občni zbor »Krekove mladine« v Celju, se je vršil v nedeljo 10. t. m. ob jako obilni udeležbi. Natančno poročilo priobčimo prihodnjič.

Iz centrale.

Na dopise naj se redno odgovarja. Vsa pojasnila o delu v naši organizaciji se dobijo v centrali.

Jubilej 30-letnice

krščanskega socialnega delavskega gibanja bomo proslavili v Ljubljani dne 1. junija. Osnova se je v zadnjem času pripravljala odbor, ki že pričenja s svojim delom. Natančnejše poročilo sledi v prihodnji številki »Pravice«. Tovariši zaupniki in odborniki naših organizacij: Vaša dolžnost je, da ste s pripravljanim odborom v neprestanem stiku in požrtvovalno sodelujete za proslavo.

Delavski prosvetni večeri.

Trbovlje.

V torek dne 19. t. m. ob 4. uri se vrši diskusija v tajništvu Strok. zveze rudarjev Loke 253. — preje Martinčič, na katero so vabljeni vsi člani in somišljeniki. Pridite polnoštevilno!

Na III. delavskem večeru, ki se je vršil v torek ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu, je predaval P. dr. Angelik Tominc o vzgoji socialnega čuta. Nato se je razvila izredno živahna debata, v katero so posegli zlasti naši krščanskosocialni omladinci.

IV. delavski večer je bil dobro obiskan kakor predidoci in prav tako živahen. Tov. France Žužek je predaval o Krekovi delavski himni, katero je razložil. Že med njegovimi izvajanjmi se je vnela velika debata o pomenu in značaju dela, njegova vlogi v kapitalistični družbi in vlogi, ki mu je hoče priboriti v bodoči družbi pravstveni socializem. F. Žužek bo na V. delavskem večeru nadaljeval, na VI. pa bo prišel na vrsto tov. Mate Ujevič, akademik, ki bo razložil, v čem se pravzaprav krščanski socializem loči od marksističnega.

Mohorjeve knjige za I. 1924.

Pravijo, da je vsak človek pesnik; samo da eni pesnikujejo, drugi pa ne. Gotovo pa je, da je v nas veliko nagnenje do vsega lepega, da mi lepoto radi iščemo in se dobro počutimo ob njej. Težave, britkosti, skrbi ne kako pozabimo, ako se vsedemo k lepi knjigi in si pustimo, da nam udarjajo lepe misli pisateljeve ob naše skrite umetniške strune in nam ustvarijo prijetno razpoloženje in dobro voljo. Tak namen imajo tudi naše mohorske knjige: nuditi nam lepih misli, naukov in veselja za trdo vsakdanje življenje. Zato je prav lepa K. Ozvaldova knjižica »Za vsak dan«, kjer prebereš en spis in ti da misel, da greš zopet zadovoljnega srca na delo. (Potrebna bi bila kratka razlaga k izrekom in k globokim mislim filozofov, da bi jih lahko vsakdo razumel.) Kolikor tvori gotovo središče mohorskih knjig. Vse najdeš v njemu: o državi, o proporcionalnih volitvah, o zdravilstvu; povesti, pesmi in življenjepise naših najboljših mož. Poučno in zabavno! J. Vernova povest »Carski sel« te vodi po Sibiriji in glavni junak Mihael Strogov ti je vzor moža, ki je zvest svoji službi in ljubi svoj rod. Dr. J. Zore nadaljuje svoje »Življenje svetnikov«, delo, ki naj ga prebira sleherni izmed nas, da se ob zgledu svetnikov tudi mi zavzamemo božjega duha in življenja. — Mohorjeva družba vabi tudi nas, da se oklenemo te svoje največje dobrotnice slov. jezika in naroda in postanemo njeni člani. Naročnina za I. 1925 knjige. Takoj stopimo v župni urad in naročimo jih. Le 3 tedne je še časa.

A. K.

Dopisi.

Zagorje ob Savi.

V nedejo dne 3. t. m. je sklicala tukajšnja socialdemokratska frakcija, ki se zateka k »Napreju« v rudniški restavraciji, strokoven rudarski shod. Prišel je sam sodrug Filip Uratnik. Gospodje od pojemačice »Neodvisne«, so pa preskrbeli Marcela Žorga, da pove kaj o izgubljeni rudarski stavki. Pri udeležbi kakih štirideset borovalcev se je vsa stvar začela. G. Uratnik je govoril še precej stvarno. Od časa do časa je seveda izustil, kako barabo, na račun g. iz Turjaškega trga. Izgledalo je, da bo obvladal položaj referent in dal Marcelu lekcij. Po končanem govoru se je po seveda opogumil Žorga in reagiral, kot je pač mogel in znal. Padali so očitki, da so prejemale eni kot drugi razne podpore od internacionale, kar pač ni nobeden gospodov tajil. Ves shod je potekel v znamenju popolnega nesoglasja razredno-zavednih. Karkoli se je vedelo grehov, vse so privlekli na dan. Kesanja pa ni hotel moliti nobeden. Kedor je gledal to igro gospodov z delavstvom, ta je pač moral dobiti vtis, da je že čas, da delavstvo opusti Žorgovce. Naprejevce i. dr. Na jeziku revolucija, v dejanju suženjstvo! V besedi poštenost, v srcu gnusna laž! Delavstvo, okleni se organizacij, ki temelje na poštenju in zmagal boš!

Hrastnik.

Pri nas imamo tudi strok. zvezo rudarskih delavcev. Sedaj jo vodi g. Salomon, ki je bil vsled »plavih« od dela odpuščen. Omenjena zveza je ob priliki stavke pobirala za stavkujoče. Čez nekaj časa so razglasili, da bodo dali podporo samo onim rudarjem, ki so pri om. zvezi organizirani. Konečno pa ni razen odbora nikdo nič dobil. Saj bi bilo tudi čudno, g. Loger toči dobro vino, gospodje so bili baje pri sejah kar po cele noči, ob času stavke niso zaslužili nič, denarja pa so, kot pripovedujejo, dovolj imeli, pili so na vse pretege, stavko pa »zafurali«. Stavkokazov pri nas ni bilo. Ko pa so ljudje videli, da ni stavke konec, podpore od nikoder, so bili prisiljeni iti na delo. Zdaj pa g. Salomon po svoje s kaso gospodari in obhaja popolno zmago. Več prizadetih.

Trbovlje.

Cene pri mesu in slanini so se zopet povišale, pri tem se izgovarjajo mesarji na občino, ki je za 100 % dvignila užitnino. Zato je pa lahko znižala doklade na

direktne davke, in stem prihranila rudniku milijone, udarila pa delavca, ki je že itak povsod prikrajšan. Skrajni čas bi bil, da pride do občinskih volitev in da bodo tudi delavci prišli do besede v občini.

Celje.

Tukaj so še nekateri delavci »rdečega evangelija« tako kratkovidni v politični izobrazbi, »čujte«!, da so zadnjič naselili »Jutru«, laži-demokratskemu glasilu in verjeli, da je dr. Korošec odredil »kuluk«, čeprav ve danes vsak najrevnejši politični diletant, z majčkenim razumom, da se je Jugoslov. klub (poslanci SLS) z vso močjo in odločnostjo boril proti staroveškemu »kuluku«, v Beogradu. Kaj hočemo še več?

Vevče pri Dev. Mar. v Polju.

Naše papirniško delavstvo je po dolgem času vendar dobilo toliko zaželen kosovni premog. Prejšnji ravnatelj je delavstvo varal, da Trboveljska družba ni vstanu premog dobaviti, izkazalo se je pa, da to ne drži. Delavska organizacija je novemu gen. ravnatelju na podlagi pogodbe priborila ta premog. Upamo, da bo vsak upravičen delavec prišel do svojega premoga. Dalje pri gospode pri tehtanju prav vljudno prosili, da se vedejo napram delavstvu korektno, ter ga ne šikanirajo s tem, da jih puste po več ur v tem mrazu čakati, ter naj pri tehtanju ne bodo kot zakoniti »štacunar« pri vaganju žefrana. Dalje čujemo, da mislijo gospodje, ki imajo račune v rokah, tisti ostali drobci in prah prenesti na delavčevu kožo. To bi pa tudi pri delavstvu vzdignilo prah ogorčenja. Gospodje, točno po pogodbi. Pa brez zamere.

Prevalje.

Pri nas imenujemo letošnjo zimo, ledeno zimo. Na solnčni strani je sneg že skoraj skopnel, na senčni strani je pa zledenel. Hoja je zelo težavna in nevarna, marsikdo se pri padcu pškoduje. Kmetje tarnajo ker ne morejo voziti domov stelje in drv, ker živini preveč drži. Lesni trgovci želijo snega, da bi mogli spraviti les z gora. Kovači imajo s kovanjem konj dosti dela in zasluzka radi ledu. Dopisnik teh vrstic je tudi žalosten, ker radi bolne noge in ledu ne more nikamor. Dobro, da bo kmalu Matija, ki led prebija.

Trbovlje.

Ker so se v zadnjem času nekateri naročniki lista »Pravica« pritoževali, da ga neredno dobivajo, sta načelstvo Strok. zveze rud. in odbor ODZ. na svojih sejah sklenila, da prevzame skrb za upravo lista tov. Renko Miloš. V vseh zadevah, kakor glede plačevanja lista, naročnine ali reklamacij in pritožb, naj se naročniki obračajo na navedenega. Tov. Renko je dnevno na razpolago v tajništvu strok. zveze rudarjev. Upamo, da odpadejo s tem vse pritožbe.

Dekliški dom v Tržiču.

Tu nas sedaj stanuje stoosem deklet, delavk v tukajšnji predilnici in tkalnici. Gotovi ljudje so poskušali sicer zanesti med nas prepri in nezadovoljnost, a naka na se ni posrečila. Sedaj imamo vsako sredo v obednici dekliski večer, ki je posvečen vzgoji in izobrazbi. Zadnje čase nam predava g. dr. Havlina zanimive reči iz zdravilstva.

Hrastnik.

Dne 26. je bil plačilni dan rudarjev. Naše ravnateljstvo skrbi za nas rudarje tako, da je dalo v novi kasarni napraviti skupno kuhinjo za samce, ter nastavilo dve kuharici. Hrana je slaba in se zaračuna po Din. 20 dnevno. Več zunanjih delavcev je prisiljeno omenjeno hrano uživati, zato so pa dobili na plačilni dan plačo odštevši hrana, kar po 30. Din. za 14 dnevno delo. Živijo prem. družba.

Občinske volitve na Jesenicah.

V nedeljo 17. t. m. imamo na Jesenicah občinske volitve. SLS je postavila skupno listo, kjer so zastopani vsi stanovi in vsi deli občine, ki hočejo sodelovati pri občinskem gospodarstvu. Naša lista, ki je prva, je tudi edina, ki ni popravljena. Vse druge imajo večje ali manjše popravke, radikalna pa se je spremenila v celo rdeče morje, toliko je raznih črtanj. Naši delavci vedo dobro, kje je njihovo mesto v nedeljo. Vsak naj stori sam svojo dolžnost, pa vsak naj bo tudi agitator za dobro stvar.

Najslabše so se upeljali socialisti. Na Koroški Beli so izdali delavske koristi s tem, da so se zvezali z Žerjavovci in tako pokazali, da so jim bližji možje od velebančnih strank kot možje sotrpini, žuljavih rok in poštenih src. Tega tudi jeseniški delavci ne bodo pozabili! — V zadnjem »Napreju« pripravljala znani vpiljat socialisti na jeseniške občinske volitve s tem, da govorijo o škofovskih posestvih. Ta človek nalašč pozablja, da so škofje stavili svoja posestva na razpolago, če pride do agrarne reforme, katere torej oni ne zadržujejo. Pozablja, da se iz škofijskih posestev vzdržujejo zavodi in podpira nešteto drugih dobrodelnih ustanov. Noče vedeti, da bi morali potem verniki — on se seveda ne šteje vmes — skrbeti za mnogo stvari, ki jih jim danes ni treba oskrbeti. Kdor ne bo rabil nikoli duhovnička, on bo najmanj prizadet, torej ima tudi najmanj pravice, da vpije. Sicer pa naj bo prepričan, da on ni izbran za to, da ubije klerikalnega zmaja, pa magari, da se gre s svojimi ožjimi pristaši gret v Humrovo naročje naprednega bloka. Jeseniški delavci, ki vidimo, da nekateri ljudje vidijo vso rešitev delavskega vprašanja le v boju proti klerikalizmu, vemo, da »gliha vkup štrih« in bomo junake iz dobe prevrata naj so imeli srečo pri raznih blagajnah ali smolo, da so zašli med propadle stran-

ke, pomerili z istim merilom. — Naše polno zaupanje ima le stranka, ki je dosledno delala, imajo le možje, ki so ostali značajni tudi v težkih bojih. Kroglice poštenjakov bodo v nedeljo v prvi skrinjici. Zavedni delavci, dajte za sijajno zmago!

Tedenske vesti.

Pribečičeva grupa. Pri sklepanju opozicijskega bloka se mnogo piše in govori o Pribečičevi struji v demokratskem klubu, ki bi bila nasprotna opoziciji in hoče v vlado, ker tej struji pripadajo tudi naši slovenski liberalci, nas zanima, kateri možje so pravzaprav Pribečičevi pajdaši. To so: Valerijan Pribečič, (brat Svetozarja), Budisavljevič, Kalember, Trifunović, Sv. Popović, Grisogono, Lukinič, Wilder, Krizman, Vukosavljevič, Branković, Borisavljevič. Ti možje si torej žele zveze Pašić-Pribečič.

Armada rešitve je ameriška organizacija za pomoč zapuščenim in propalim ljudem v velikih industrijskih mestih. Ta organizacija je bila osnovana 1865. Vzdržuje veliko število sirotišč, industrijsko šolo za zapuščeno in propalo deco, vzgajališča in okrevališča za matere in otroke. Ta organizacija nudi pomoč revnim, ki ne morejo plačati svojega advokata, daje o Božiču sirotam darila, brezplačna zdravila bolnikom, njeni zastopniki obiskujejo jetnike in pomagajo onim, ki zapuščajo ječo, da dobe hitro, pošteno delo. Med zaporno kaznijo nudijo člani te organizacije pomoč družinam kaznivcev in celo tistim, ki so obsojeni na dosmrtno ječo, ponvečajo posebno skrb. Organizacija ima oddelek za delavce, zatočišča za mlada dekleta in žene, za prvo pomoč v nesreči, urad za preprečevanje samoumorov, proizvodni urad za iskanje družin in sorodnikov itd. Člani »Armade« so oblečeni, kadar kot taki nastopajo, v temne uniforme obložene s temnordečim robom. To je zares dobrotvorna, socialna ustanova.

V zadnjem »Socialistu« zdihuje mariborski socialist, »Če bi mi socialisti litanije molili, bi dodeljali še prošnjo: »Antona Kristana reši nas o Gospod!« Mi pomnimo: Ker socialisti litanij moliti ne znate in nočete, vas taki možje kot je Anton Kristan uče kozjih molitvic.

Kralj je podaril ljubljanskim liberalnim akademikom 10.000 dinarjev.

Ljubljana nori. Predput je letos menda po vojni najrazkošnejši. Čeprav je pomanjkanje huje, denarja manjka, čeprav je toliko brezposelnosti, kljub vsemu svet nori, piše in pleše. Ljubljana v Sloveniji tudi v tem pogledu prednjači.

Poslanec Kremžar izvojeval ohranitev ministrstva za socialno politiko. Dne 6. februarja popoldne ob 4. se je vršila seja zakonodajnega odbora, ki je nadaljeval razpravo o ureditvi centralne uprave. Ker na zadnji seji vlada za svoj predlog ni dobila večine, je opozicija stavila danes svoje predloge. Nato sta predložila posl. Kremžar in demokrat dr. Grisogono svoje predloge, ki sta identična s predlogi SLS in se glasita: »Ministrstev je 12 in sicer: za pravosodje, za prosveto, za zunanje zadeve, za notranje zadeve, za finance, za vojno, za javna dela, za promet in pošto, za poljedelstvo in šume, za trgovino in rudo, za socialno politiko in narodno zdravje in ministrstvo za vere. Predlog, za katerega je glasovala celokupna opozicija in Nemci, je prodril s 6 proti 5 glasovom.

Naši poslanci za invalide.

Dne 6. februarja dopoldne je posl. Kremžar predstavil ministru za socialno politiko deputacijo invalidov iz Slovenije, ki se je ministru pritožila zaradi šikaniranja njihove organizacije in je prosila, da se ji omogoči spraviti svoje pritožbe pred sodišče. Deputacija je dalje protestirala proti reduciranju invalidov po znani komisiji. V Sloveniji je bilo reduciranih okoli 5000 invalidov. Minister se je začudil nad takimi razmerami in je obljubil svojo pomoč.

Kristan na pozorišču. Tudi Tržič je počastil g. minister na razpoloženju Anton Kristan s svojim posetom. Udeležil se je občnega zbora tukajšnjega socialističnega konsuma. Hudomušneži so pri tem delali dovtype, da bodo morali socialisti sedaj zopet povisati prispevke za svojo strokovno organizacijo. Kristan in Sajovic igrata oba enako vlogo v socialistični stranki, da jo usužnjujeta — kapitalističnim demokratom.

Se brije z nogo. James Ebroj, 27 leten mož v vasi londonske okolice, je brez rok, kateri so mu bili odrezali že v 8. letu. Zato pa ima tako izvržbani nogi, da vzbuja občudovanje vsega Londona. Z desno in z levo se oblači in se brije, piše in riše z veliko lahkoto.

Mac Donald je sam sebi znižal plačo in sicer od 10.000 funtov na 5000, lordkancler Halldane pa od 10.000 na 6000. Tudi drugi ministri bodo sledili temu zgledu.

Naši so se. V soboto 9. t. m. je bila volitev župana na Koroški Beli, kjer so dobili naši 12 odbornikov, socialisti Bernotovega kova 9 in vsi naprednjaki skupaj 9. Ker samo 4 za napredni blok Žerjavove mere ne zadostujejo, so naprednemu bloku priskočili na pomoč socialisti samo, da ne bi prišla na vrh socialna SLS. Strah pred klerikalnim zmajem združili ljudi, ki v »Slovenskem Narodu« pišejo, da so za kapitalistični družabni red in sodruge, ki smatrajo za svojega dušnega očeta Marxa. Kaj socialistična načela, kaj boj proletarijata proti kapitalizmu, samo da ne pride na vrh krščanski človek! Ko je dr. Žerjav sestavil napredni blok, ni niti omenjal socialistov, sedaj so mu pa prišli sami v naročje. Gotovi ljudje pač vedo, da imajo ljudje okrog velebank denar. Zapeljani socialistični in komunistični volilec na Beli tega ne razume.

Drobiž.

Kako se smejemo? Neki modrijan, ki je imel preveč časa, je študiral smejanje ljudi in pravi, da iz smejanja lahko sklepa na značaj dotičnega. Kdor se smeja na a, tisti je dober in odkrit človek, zvest prijatelj, zadovoljen, gibljiv, a tudi muhast in spremenljiv. Onih, ki se smejejo na e se moramo varovati, so hladnokrvni in otožni in nekaj skritega je v njih. Otroci se smejejo večinoma na i; in odrasli, ki se tako smejejo, so si ohranili vse svoje otroške lastnosti; neodločni so, plašljivi, ljubezni, dostojni, niso egoisti in radi pomagajo, pa tudi niso energični in delavni. Smejanci na o si znajo pomagati, se ne menijo za mnenje drugih, gredo neomajno po svoji poti naprej in postanejo večidel bogatini in ugledni. Samozavestni so in plemeniti, lahko se zaneses nanje, čeprav iščejo v prvi vrsti svojo korist. Najmanj simpatični so tisti, ki se smejejo na u; nimajo nobenega smisla za kakšno šolo, so sami zase, zmeraj kaj premišlujejo in ne vemo kam bi jih dejali. Sicer se pa itak malo smejejo.

Sedaj naj pa vsak sam sebe preštudira in premisli; in če vidi, da se smeje na u, naj gre vase in naj se smeje odslej na o; pa bo bogat in ljudje ga bodo spoštovali in radi imeli. (Ta modrijan, ki je to pogruntal, se gotovo smeje na u.)

Faraonski telefon. Francoski listi poročajo, da je Faraon Tutankamen postal tako moderen, kakor še noben njegov prednik. Tutankamnov grobnico obiskuje nešteto ljudi. Vsak hoče videti mesto, kjer so stari Egipčani pokopali svojega velikega poglavarja. Egipčanska vlada je morala napeljati električno železnico od Luksorja do Doline kraljev. Na grobnici Tutankamnove stoji telefon v posebni celici, odkoder obiskovalci počivališča egipčanskega kralja kličejo na vse strani sveta. Dolino kraljev obiskujejo ljudje iz vseh dežel tako številno, da je Tutankamnova grobnica postala nevaren konkurent mestoma Herkulanum in Pompeji, ki danes niti od daleč ne budita zanimanja tako, kakor počivališče starih faraonov.

Kaj pravi urednik?

G. M. Prestava je prav srečno izbrana in jo bom porabil ob prvi priliki. Črtica kaže, da prav dobro opazujete in imate zmožnost svoja opazovanja spraviti na papir. Treba pa je še tu pa tam kaj popraviti. Sporočite mi ali naj Vam pošljem v popravilo, ali naj to sam opravi. Pridno negujte ljubezen do trpljenja in trpečih ljudi. Te ljubezni nam je tako zelo treba.

Borza.

Vrednost denarja na zagrebški borzi dne 7./II.

Za 1 italj. liro Din. 3.70—3.73.
Za 1 funt šterling Din. 364.50—367.50.
Za 1 amerik. dolar v čeku Din. 84—85.
Za 1 amerik. dolar v gotovini Din. 82.75—83.75.
Za 1 čehosl. krono Din. 2.44—2.47.
Za 10.000 nem. avstr. kron Din. 11.82—12.02.
Za 1 švic. frank Din. 14.70—14.80.
Za 1 franc. frank Din. 3.93—3.98.

Dne 11./II.

Za 10.000 ogr. kron Din. 28.50—31.50.
Za 1 italj. liro Din. 3.67—3.70.
Za 1 funt šterling Din. 362.30—365.30.
Za 1 dolar v čeku Din. 83.62—84.62.
Za 1 dolar v gotovini Din. 82.75—83.75.
Za 1 franc. frank Din. 3.82—3.87.
Za 1 češko krono Din. 2.43—2.46.
Za 10.000 nem. avstr. kron Din. 11.78—11.98.
Za 1 švic. frank Din. 14.63—14.73.

Za pouk in zabavo.

Edini slučaj.

V Parizu so aretirali beračico, ki je sedela na stopnicah cerkve Notre Dame in je imela okoli vrata navesen lepak z napisom: »Sto let sem stara«. Bila je pa stara šele petinšestdeset let. Ko so to dognali, se je vse na sodišču smejalo. Še bolj so se pa smejali, ko je sodnik razglasil sodbo: »Vi ste goljufali. Doslej pa še niste bili kaznovani. Vsled tega in pa ker se na svetu menda dosedaj še ni pripetilo, da bi se bila kakšna ženska izdajala za starejšo, kakor je pa res, Vas zaenkrat samo pokaramo in Vas ne kaznujemo«.

Skrivalnica.

Gospod mandarin so na izprehodu izgubili gospo. Žalostni so. Pomagajmo jim iskati.

Socijalni razgled po svetu.

Kakšnih ljudi se branijo Združene države. V letu 1923 so Severoameriške združene države izključile največ ljudi vsled bojazni, da ne padejo v breme državi, t. j. če niso imeli dovolj sredstev ali možnosti zaslužka. Zaradi nepismenosti je bilo izključenih 2095 oseb. Preko 1000 je izključenih vsled nevarnih, gnusnih in nalezljivih bolezni, radi slaboumnosti, otopelosti, božjastnosti, radi pijančevanja itd. Izključenih je 262 otrok, ker niso pripotovali v spremstvu svojih roditeljev. 198 so jih izključili, ker so spremljali nedoletnike. Nadalje so izključeni: 364 obsojenih radi zločina, 4 anarhisti, 1 pristaš množičnega, 14 takih, ki so se hoteli vtihotapiti preko Mexike.

Reveži priseljeniki v Braziliji. Zadnje čase se mnogo naših ljudi seli v Brazilijo in prav je, da pozna naše delavstvo tamošnje razmere. Naši priseljenci gredo radi priporočila navadno na kavine plantaže v provinco San Paulo. Tam trpe in delajo za ameriške veleposestnike, zapravljajo denar in zdravje, svojim domačim pa vstede preberaškega zaslužka kljub temu ne morejo pomagati. Priseljenec mora skleniti s svojim gospodom pogodbo, ki vsebuje predvsem tele točke: 1. Priseljenec dobi gotovo število kavinih rastlin v oskrbo. Če kaka rastlina pogine mora priseljenec-kolonist oskrbeti drugo. Kolonisti spe na goli stlačeni zemlji, v kolibah ni stropov, ne oken, ne stranišč. Živeti je treba skupno z govedom in prašiči. Kruha sploh ni. Pač pa so se splošne zdravstvene razmere v Braziliji zboljšale, ker so že mnogi okuženi kraji čisto ozdravljeni.

KAKOR ROŽA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO „GAZELA“

ki po svoji nedosegljivosti kakovosti prekaša vse druge proizvode.

BELI, ČISTI IN VARUJE TRPEŽNOST PERILA!

PODRUŽNICE:

Djakovo, Maribor, Sarajevo,
: Sombor, Split, Šibenik. :

TELEFON št. 57 in 470.

Pooblaščen prodajalec sreč
Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10

(v lastni palači vis-à-vis hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din., - vloge nad 100.000.000 Din.

EKSPOZITURA: Bled.

Interesna skupnost:
Gospodarska banka d. d. Novisad.

Račun poštno-ček. urada:
za Slovenijo št. 11.945,
v Zagrebu št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec sreč
Državne razredne loterije.